

„Vienaip atrodo mūsų žemės vaizdas ramiuose Dzūkų pušynuose, kitaip molėtose lygumose aplink Šėtą ar Joniškį. Skiriame žemaičių duburiuotą eglėmis tamsoką kalvyną nuo ežerų mėlynumo sklidinios Aukštaitijos. O dar kitaip atrodo mūsų Žuvinto palių lėkštuma, Nerijos akinančio baltumo smėliakalniai, Sapieginės kalvos prie Vilniaus, vėjuota, meldais melsva Nemuno delta, klonėta Medininkų aukštumų žemė. O atsiminkite metų laikus, kurie keturis kartus pakeičia žemės rūbą... Ne, nenuobodi mūsų Žemė.“

Prof. Česlovas Kudaba

Lietuvos kraštovaizdžio kaitos tyrimo FOTO KONKURSO „LAIKAS KEIČIA ŽEMĘ“ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kraštovaizdžio kaitos tyrimo foto konkurso „Laikas keičia Žemę“ (toliau – Konkurso) nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Konkurso tikslą, uždavinius, organizavimo, darbų vertinimo ir laureatų apdovanojimų tvarką.
2. Konkursą organizuoja Lietuvos geografų draugija (toliau – LGD).
3. Konkurso partneriai: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – AM), UAB Hnit-Baltic, Lietuvos fotomenininkų sąjunga (LFS) ir Vilniaus dizaino kolegija.
4. Konkurso tikslas – plėtoti kraštovaizdžio ypatumų ir vertybės suvokimą, skatinti aktyviai stebėti kraštovaizdžio kaitą, ją kritiškai vertinti ir būti aktyviais kraštovaizdžio kūrėjais.
5. Konkurso uždaviniai:
  - 5.1. skatinti stebėti kraštovaizdį, jo kaitą, plėtoti geografinį pasaulėvaizdį;
  - 5.2. tobulinti laiko dvasios pojūtį ir vystyti kritinį integralų mąstymą;
  - 5.3. padėti suprasti, kaip ir kodėl vyksta kraštovaizdžio kaita: kaip mums pažįstamoje erdvėje veikia gamtos reiškiniai, pasireiškia žmogaus ūkinė veikla;
  - 5.4. supažindinti su savitu kraštovaizdžio vertinimo būdu: fotografuoti, fiksuoti žemėlapyje ir aprašyti kraštovaizdžio pokyčius ir jų sukeltus asmeninius jausmus;
  - 5.5. skleisti geografų prof. Česlovo Kudabos ir doc. Rimanto Krupicko idėjas, geriau pažinti savo kraštą, keliauti po jį ir įamžinti savo laikmečio kraštovaizdį fotografijose bei aprašymuose.

II. KRAŠTOVAIZDŽIO SAMPRATA EUROPOS KRAŠTOVAIZDŽIO KONVENCIJOJE

6. Europos kraštovaizdžio konvencija teigia:
  - 6.1. kraštovaizdis – yra visa, kas mus supa: tai žmonių suvokiama vietovė, kurios pobūdį nulėmė gamtos ir (arba) žmonijos faktorių veikimas ir sąveika;
  - 6.2. visas kraštovaizdis, kiekviena vietovė turi vertę;

6.3. kraštovaizdis svarbus visiems: kaip krašto ir tautos tapatybės, asmeninės ir visuotinės gerovės ir gyvenimo kokybės dalis;

6.4. visi esame kraštovaizdžio kūrėjai.

III. KONKURSO DALYVIAI

7. Konkurse gali dalyvauti visi mėgstantys fotografuoti ir besidomintys savo krašto geografija. Konkursiniai darbai (toliau – Darbai) bus vertinami šiose grupėse:

7.1. Mokiniai:

- 5–6 klasių;
- 7–8 klasių;
- 9–10 (I–II) klasių;
- 11–12 (III–IV) klasių.

7.3. Suaugusieji:

- geografijos specialistai;
- profesionalūs fotografai;
- mėgėjai.

IV. KONKURSO ORGANIZAVIMO TVARKA

8. Informacija apie Konkursą skelbiama Lietuvos geografų draugijos, Aplinkos ministerijos, Lietuvos fotomenininkų sąjungos ir UAB Hnit-Baltic svetainėse: www.lgd.lt; www.am.lt; www.photography.lt; www.maps.lt.

9. Darbai teikiami nuo 2012 m. rugpjūčio 1 d. iki 2013 m. gegužės 1 d.

10. Dalyvių registracija vyksta elektroniniu būdu LGD svetainėje www.lgd.lt iki 2013 m. balandžio 1 d. Visiems užsiregistravusiems suteikiami unikalūs kodai, elektroniniu paštu išsiunčiamos Konkurso sąlygos ir metodiniai patarimai.

11. Darbai teikiami Lietuvos geografijos draugijai el. paštu: genovaitė.kyne@lgd.lt ir paštu (CD/DVD diskas su įrašytais Darbais) adresu T. Ševčenkos g. 13, LT-03223 Vilnius.

12. Darbai (neskelbiant Autorių) eksponuojami LGD svetainėje (www.lgd.lt) iki Konkurso laureatų paskelbimo. Vėliau Darbai eksponuojami skelbiant informaciją apie jų Autorius.

13. Nuo gegužės 15 d. UAB Hnit-Baltic svetainėje (www.maps.lt) sukuriama Lietuvos kraštovaizdžio kaitos interaktyvus Darbų žemėlapis, kuriame eksponuojami Darbai.

14. Darbai įvertinami ir laureatai pagal Nuostatų punkte nustatytus kriterijus atskirose grupėse ir Konkurso kategorijose (pagal Nuostatų 7 punktą) išaiškunami per 20 dienų nuo Darbų teikimo pabaigos.

15. Laureatai skelbiami LGD, AM, LFS ir UAB Hnit-Baltic svetainėse ir kitose žiniasklaidos priemonėse, informuojami elektroniniu paštu ir apdovanojami 2013 m. birželio 5 d. – Pasaulinę aplinkosaugos dieną.

V. KONKURSO SĄLYGOS

16. Vertinami tik šias Nuostatų sąlygas atitinkantys Darbai, kuriuos sudaro:

16.1. ne mažiau kaip dvi ir ne daugiau kaip keturias skirtingų laikotarpių to paties kraštovaizdžio (vietovės) nuotraukų serijos (2, 3 ar 4 nuotraukos) (toliau – Serijos), kiekviena iš jų vaizduoja kitą laikotarpį ir atspindi kraštovaizdžio pokyčius ;

- 16.2. naudojantis interaktyvia svetaine www.maps.lt pažymėta fotografuojamos vietos tikslios geografinės koordinatės (kaip nustatyti bus pateikta metodiniuose nurodymuose);
- 16.3. kraštovaizdžio charakteristika ir kaitos tarp fotofiksacijų aprašymas;
- 16.4. informacija apie Autorių.
17. Darbai gali būti pateikiami dviejose kategorijose:
  - 17.1. Bendroji kraštovaizdžio kaita: „Laikas ir kraštovaizdis“;
  - 17.2. Asmeninio kraštovaizdžio kaita: „Aš – kraštovaizdžio dalis“.
18. Vienas Autorius gali pateikti ne daugiau kaip tris Darbus.
19. Dalyvaudamas Konkurse, Autorius sutinka, kad jo Darbas, nurodant autorystę, tačiau nemokant autorinio honoraro, būtų naudojamas mokslo ir švietimo tikslais, publikuojamas specialiaame Konkurso leidinyje, eksponuojamas specialioje parodoje ir internete (Konkurso organizatorių svetainėse).
20. Konkurse negali dalyvauti Darbų vertinimo komisijos nariai.
21. Reikalavimai nuotraukų Serijoms:
  - 21.1. tą pačią Seriją galima pateikti tik vienai Konkurso kategorijai;
  - 21.2. Serijos turi būti pateikiamos skaitmenine forma bylų (failų) rinkiniu, kuriame turi būti vaizduojama ta pati konkreti vietovė (vaizdas): pirmoje nuotraukoje 2012–2013 metų vaizdas, antroje nuotraukoje tas pats vaizdas prieš 10 ir daugiau metų (ne ankstesnis nei 2002 m.) vaizdas (laiko tarpas turi būti pasirinktas taip, kad būtų pastebimi kraštovaizdžio pokyčiai), kitose nuotraukose dar ankstesni tos pačios vietovės vaizdai;
  - 21.3. nuotraukos (viena sena ir viena nauja) turi vaizduoti tą pačią vietovę kiek galima tiksliau: naujose nuotraukose turėtų būti tas pats metų laikas, gamtos sąlygos (saulėta, apsiniaukę ir pan.), fotografavimo aukštis, kampas, perspektyva;
  - 21.4. nuotraukos turi būti realistiškos, nedramatiško siužeto (netinka saulėtekiai, saulėlydžiai, intensyvus rūkas ir pan. sąlygos, trukdančios suvokti kraštovaizdžio elementus) sukurtos nenaudojant montažo, spalvotų foto filtrų. Meninių priemonių naudojimas pateisinamas tiek, kiek tai reikalinga kraštovaizdžio tapatybei atskleisti;
  - 21.5. Asmeninio kraštovaizdžio (17.2 punktą) kaitos darbų kategorijoje pateikiamos mažiausiai dvejų nuotraukų serijos, kuriose pavaizduotas pats autorius toje pačioje vietoje.
  - 21.6. vertinamos tiek spalvotų, tiek juodai baltų nuotraukų Serijos, pateiktos JPG formatu, rezoliucija 300 dpi, ilgoji kraštinė ne mažiau kaip 2500 pikselių (parodai, katalogui) ir jų kopijos JPG formatu, rezoliucija 72 dpi, ilgoji kraštinė ne mažiau kaip 300 pikselių raiškos (publikavimui internete);
  - 21.7. Autoriai turi pateikti originalias 2012–2013 metų nuotraukas (nukopijuotos iš knygų, spaudos leidinių, interneto nepriimamos) ir būtina nurodyti senųjų nuotraukų šaltinį (autorius gali būti nežinomas). Už autorių teisių pažeidimus pagal galiojančius teisės aktus atsako Dalyviai;
  - 21.8. Nuotraukos (skaitmeninės nuotraukų bylos (failai) turi būti pavadintos, suteiktus pagal vaizduojamą vietovę, fiksavimo laiką, tris autoriaus vardo ir pavardės pirmąsias raides (pvz., vietovė – Švėkšna, metai 2012, 2002, Vardenis Pavardenis: „Švėkšna2012varpav“; „Švėkšna2002varpav“);
22. Reikalavimai kraštovaizdžio charakteristikai ir kaitos tarp fotofiksacijų aprašymui.
  - 22.1. kraštovaizdžio charakteristika turi būti pateikta Darbo Autoriaus (galima cituoti, bet nekopijuoti kitų autorių kraštovaizdžio aprašymų).

Tekstas 12 dydžio šriftu turi būti ne ilgesnis nei vienas A4 formato lapas, kuriame, pagal vietovės pobūdį ir Autoriaus žinių lygį (kas gali būti aprašoma bus pateikta metodiniuose patarimuose).

22.2. Informacija apie Autorių. Atskirame lape nurodoma Autoriaus vardas ir pavardė, kontaktiniai duomenys (telefonas, adresas, el. pašto adresas, mokykla, išsilavinimas, darbovietė), kita informacija.

VI. KONKURSO DARBŲ VERTINIMAS

23. Darbus vertina ne mažiau kaip penkių narių komisija (toliau – Komisija), kurią sudaro Lietuvos geografų draugijos, Aplinkos ministerijos, Lietuvos fotomenininkų sąjungos atstovai.

24. Darbai vertinami pagal šiuos kriterijus:

24.1. Autoriaus žinios apie vaizduojamą kraštovaizdį ir asmeninės įžvalgos;

24.2. Kraštovaizdžio kaitos ir jos priežasčių atskleidimo vaizdu ir tekstu originalumas;

24.3. Tos pačios vietovės nuotraukų, atskleidžiančių jos pokyčius, skaičius ir vaizduojamo laiko atkarpos ilgis;

24.4. Nuotraukų aktualumas ir išliekamoji vertė;

24.5. Techninė 2012–2013 metų nuotraukų kokybė (vaizdo atkartojimo tikslumas – fotografavimo laikas (apšvietimas), aukštis, kampas, kitos techninės charakteristikos).

25. Komisija, neatskleisdama informacijos apie jų Autorių, vertina Darbus ir laureatus skelbia

skirtingose Autorių grupėse ir pagal Nuostatų 17 punkte nurodytas kategorijas atskirai. Komisija gali nustatyti ir kitas, Nuostatuose neįvardintas, nominacijas.

26. Komisijos sprendimu laureatai gali būti neskelbiami, jei tam tikroje amžiaus grupėje ar konkurso kategorijoje varžosi mažiau nei trys Dalyviai.

27. Iškilus abejonėms, Komisija turi teisę pareikalauti iš autoriaus papildomos informacijos dėl fotografavimo aplinkybių (autorystės, fiksacijos laiko, specialiųjų priemonių naudojimo ir kt.), aprašymo originalumo.

28. Komisijos sprendimas forminamas protokolu, kurį pasirašo Komisijos pirmininkas ir sekretorius. Komisijos sprendimas neskundžiamas.

VII. KONKURSO LAUREATŲ APDOVANOJIMAS

29. Konkurso laureatai skelbiami viešai informacijos priemonėse ir **Pasaulinės aplinkos apsaugos dienos proga – 2013 m. birželio mėn. 5 d.** – apdovanojami specialiais LGD diplomais, organizatorių ir rėmėjų dovanomis.